

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 3.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.3.12>

УДК 351/354:355.58

В. О. Тищенко,

к. держ. упр., доцент, доцент кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7575-1599>

І. О. Васильєв,

к. ю. н., доцент, професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2355-8683>

О. В. Бикова,

к. пед. н., доцент, професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4165-1446>

А. В. Прусський,

д. т. н., професор, начальник кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення, Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9132-7070>

А. В. Білоусов,

викладач кафедри фізичної підготовки факультету пожежної безпеки, Національний університет цивільного захисту України

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-5371-986X>

ПЛАНУВАННЯ ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

*V. Tyshchenko,
PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Fire Prevention and Life Safety, Institute of
Public Administration and Civil Protection Research*

*I. Vasiliev,
PhD in Law, Associate Professor,
Professor of the Department of Fire Prevention and Life Safety, Institute of Public
Administration and Scientific Research on Civil Protection*

*O. Bykova,
PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Fire Prevention and Life Safety, Institute of Public
Administration and Civil Protection Research*

*A. Pruskyi,
Doctor of Technical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Fire Prevention and Life Safety, Institute of Public
Administration and Civil Protection Research*

*A. Bilousov,
Lecturer of the Department of Physical Training of the Faculty of Fire Safety,
National University of Civil Protection of Ukraine*

PLANNING AS A MANAGEMENT FUNCTION IN THE FIELD OF CIVIL DEFENSE

У статті проаналізовано аналітичні дані про надзвичайні ситуації та пожежі в Україні й констатовано факт, що витрати на їх ліквідацію набагато перевищують витрати на превентивні заходи, які дають можливості знизити імовірність виникнення надзвичайних ситуацій та пожеж. Розглянуто та надано порядок розроблення планів діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (далі - ЄДС ЦЗ). Проаналізовано вимоги постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту», метою якої є забезпечення упорядкування та координації дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів управління та сил цивільного захисту, суб'єктів господарювання у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Розглянуто порядок розробки планів локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, а

також порядок розробки планів цивільного захисту на особливий період. Наголошено на меті, обсягах, порядку організації, строках здійснення заходів щодо переведення ЄДС ЦЗ, її підсистем, ланок, суб'єктів господарювання у визначені ступені готовності, а також завданнях, які покладаються на органи управління та сили цивільного захисту в умовах особливого періоду. У статті приведено порядок розроблення планів основних заходів цивільного захисту на рік, а також плану проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій державного рівня у мирний час. Розглянуто план реагування на ядерні та радіаційні аварії, які можуть виникати на території України. Приведено законодавчі документи, що регламентують розробки планів. Для проведення стратегічного планування розглянуто метод SWOT - аналізу, який може застосовуватись, як один із дієвих механізмів планування, а також як такий, результати якого дозволяють визначити переваги сильних сторін, розглянути основні можливості щодо виявлення позитивних тенденцій в плані поліпшення стану цивільного захисту та усунення можливих загроз, сприяти впровадженню систем заходів превентивного характеру щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

The article analyzes official analytical data on emergency situations and fires in Ukraine and states the fact that the costs of their liquidation far exceed the costs of preventive measures that make it possible to reduce the probability of emergency situations and fires. The procedure for the development of activity plans of the unified state system of civil protection (EDPS). The requirements of the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 9, 2017 No. 626, the purpose of which is to ensure the streamlining and coordination of actions of state authorities, local self-government bodies, management bodies and civil defense forces, economic entities in the event of emergency situations, were analyzed. The procedure for developing plans for the localization and liquidation of the consequences of accidents at high-risk facilities, as well as the procedure for developing civil protection plans for a special period, were considered. Emphasis is placed on the purpose, scope, order of organization, deadlines for the implementation of measures, regarding the transfer of the EDPS of its subsystems, links, business entities to certain degrees of readiness, as well as the tasks entrusted to the management bodies and civil defense forces in the conditions of a special period. The article describes the procedure for developing plans for basic civil protection measures for the year, as well as a plan

for targeted mobilization to eliminate the consequences of state-level emergency situations in peacetime. The response plan to nuclear and radiation accidents that may occur on the territory of Ukraine was considered. Current legislative documents regulating the development of plans are cited. For strategic planning, the SWOT analysis method is considered, which can be used as one of the effective planning mechanisms, as well as as such, the results of which make it possible to determine the advantages of strengths, to consider the main opportunities for identifying positive trends in terms of improving the state of civil protection and eliminating possible threats, promote the implementation of systems of preventive measures to protect the population and territories from emergency situations.

Ключові слова: *цивільний захист, запобігання, стратегічне планування заходів, превентивні заходи, реагування, надзвичайна ситуація, ризик.*

Keywords: *civil protection, prevention, strategic planning of measures, preventive measures, response, emergency situation, risk.*

Постановка проблеми.

Будь-яка цілеспрямована діяльність, потребує планування. В Державній службі України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) планування здійснюється на кожному рівні [1].

Наприклад, на регіональному рівні в територіальних органах ДСНС та підпорядкованих підрозділах є відповідні відділи, на які покладаються завдання щодо розробки плануючих документів на підставі наданих пропозицій за напрямками діяльності [2]. Процес планування є важливою умовою якісної реалізації механізмів державного управління у сфері цивільного захисту. При цьому, ефективність функціонування ЄДС ЦЗ знаходиться у прямій залежності від ефективності планування заходів цивільного захисту, а саме: розробки планів основних заходів цивільного захисту, дій органів управління та сил, реагування на надзвичайні ситуації (далі – НС) техногенного, природного та воєнного характеру, взаємодії з іншими підрозділами сил цивільного захисту тощо.

У свою чергу, якість планів (плануючих документів) залежить від підготовки керівників усіх рівнів прогнозувати надзвичайні ситуації та ризики їх виникнення, враховувати багатоваріантність та особливості НС особливо в період дії воєнного стану в Україні, чітко планувати заходи щодо запобігання НС та ліквідації їх наслідків. При цьому, важлива роль відводиться стратегічному плануванню превентивних заходів, основне завдання полягає у зменшенні ризиків загрози виникнення НС, а у разі виникнення НС – у зменшенні їх наслідків.

Відповідно актуальним є питання розгляду методичного та правового забезпечення превентивних заходів з реагування та ліквідації надзвичайних ситуацій, а також механізмів державного управління щодо планування заходів цивільного захисту в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженням проблематики планування та стратегічного планування присвячені праці багатьох вітчизняних вчених, зокрема: Терент'євої А.В., Твердохліба О.С., Потеряйка С.П., Бєлікової К.Г., Волянського П.Б., Бакуменка В.Д., Кравченка С.О., Мосова С.П. Попри значну кількість таких наукових досліджень, із плином часу виникають окремі проблемні питання, які залишаються невирішені та потребують подальшого вивчення й вирішення.

Постановка завдання.

Дослідити питання планування заходів у сфері цивільного захисту. Проаналізувати можливість та доцільність застосування SWOT-аналізу у стратегічному плануванні заходів у сфері цивільного захисту.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Аналітичні дані про надзвичайні ситуації та пожежі в Україні [3] свідчать, що витрати на їх ліквідацію набагато перевищують витрати на превентивні заходи, які дають можливість знизити імовірність виникнення надзвичайних ситуацій та пожеж.

Питання планування заходів цивільного захисту на можливі прогнозовані НС у мирний та воєнний час в Україні здійснюються за двома основними напрямками [1]:

- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій - комплекс правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків;

- реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків - скоординовані дії суб'єктів забезпечення цивільного захисту, що здійснюються відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації, уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації, і полягають в організації робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, припинення дії або впливу небезпечних факторів, викликаних нею, рятування населення і майна, локалізації зони надзвичайної ситуації, а також ліквідації або мінімізації її наслідків, які становлять загрозу життю або здоров'ю населення, заподіяння шкоди території, навколишньому природному середовищу або майну.

В цілому реалізація даних напрямів знаходить своє відображення у порядку розроблення та затвердження планів ЄДСЦЗ [4], що розробляються та затверджуються відповідно до визначених нормативних документів.

Порядок розроблення планів діяльності ЄДСЦЗ

Плани реагування на надзвичайні ситуації

Розробляються з метою упорядкування та координації дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів управління та сил цивільного захисту, суб'єктів господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Визначають організацію управління реагуванням на надзвичайні ситуації, порядок дій і взаємодії, а також організацію основних видів забезпечення органів управління та сил цивільного захисту, що залучатимуться до реагування у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій, переведення органів управління та сил цивільного захисту у режим підвищеної готовності, режим надзвичайної ситуації.

Розробляється ДСНС та затверджується Кабінетом Міністрів України (далі - КМУ).

План реагування на надзвичайні ситуації міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади розробляється відповідним органом виконавчої влади та затверджується його керівником.

План реагування на надзвичайні ситуації області, м. Києва розробляється та затверджується обласною, Київською міською держадміністрацією, що утворила відповідну територіальну підсистему ЄДСЦЗ.

План реагування на надзвичайні ситуації у масштабі району, району в мм. Києві та Севастополі, території територіальної громади розробляється та затверджується районною, районною в мм. Києві та Севастополі держадміністрацією, виконавчим органом міської, селищної, сільської ради, що утворила відповідну ланку територіальної підсистеми, її субланку [5].

План реагування на надзвичайні ситуації суб'єкта господарювання розробляється відповідним суб'єктом господарювання з чисельністю працюючого персоналу більше 50 осіб та затверджується керівником такого суб'єкта господарювання.

У суб'єктів господарювання з чисельністю працюючого персоналу 50 осіб і менше посадова особа з питань цивільного захисту розробляє інструкцію щодо дії персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій, яка затверджується керівником такого суб'єкта господарювання. Інструкція повинна містити відомості про можливі (прогнозовані) надзвичайні ситуації, які можуть виникнути на об'єкті суб'єкта господарювання, сигнали оповіщення про небезпеку, дії персоналу після

отримання таких сигналів, маршрути евакуації персоналу в безпечні місця, його укриття у захисних спорудах цивільного захисту, заходи із збереження матеріальних цінностей.

До опрацювання планів реагування на надзвичайні ситуації можуть залучатися всеукраїнські громадські організації інвалідів та їх спілки [4].

Плани локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки.

Розробляються з метою навчання персоналу підприємства діям у надзвичайній ситуації, упорядкування та координації дій органів управління та сил цивільного захисту підприємства, установи, організації, у власності або користуванні яких перебуває об'єкт підвищеної небезпеки, у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

На об'єкті підвищеної небезпеки план розробляється та затверджується юридичною або фізичною особою, у власності або у користуванні якої є хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки, а також підприємством, установою, організацією, які планують експлуатувати або експлуатують хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки [1].

Плани цивільного захисту на особливий період

Розробляються з метою визначення обсягів, порядку організації, способів і строків здійснення заходів щодо переведення ЄДСЦЗ, її підсистем, ланок, суб'єктів господарювання у визначені ступені готовності, а також виконання завдань, покладених на органи управління та сили цивільного захисту в умовах особливого періоду.

Розробляється ДСНС та затверджується КМУ.

План цивільного захисту міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади на особливий період розробляється відповідним органом виконавчої влади та затверджується його керівником.

План цивільного захисту району, району в м. Києві, території відповідної

територіальної громади на особливий період розробляється та затверджується відповідним виконавчим органом міської, селищної, сільської ради, держадміністрацією.

Відповідно до наказу МНС України від 16 липня 2009 року № 494 План цивільного захисту суб'єкта господарювання на особливий період розробляється та затверджується суб'єктом господарювання, який продовжує роботу у воєнний час та/або який віднесено до категорії цивільного захисту [6].

Плани основних заходів цивільного захисту на рік

Розробляється ДСНС та затверджується КМУ.

План основних заходів цивільного захисту центрального органу виконавчої влади на рік розробляється міністерством, іншим центральним органом виконавчої влади та затверджується його керівником.

План основних заходів цивільного захисту районної держадміністрації, виконавчого органу міської, районної в місті (у разі її створення), селищної, сільської ради на рік розробляється та затверджується районною держадміністрацією, виконавчим органом відповідної ради.

Плани основних заходів цивільного захисту центрального органу виконавчої влади, місцевого органу виконавчої влади, виконавчого органу міської, районної в місті (у разі її створення), селищної, сільської ради на рік розробляються у місячний строк після затвердження плану основних заходів цивільного захисту України на рік та повинні враховувати заходи, які містяться у зазначеному плані, а також строки їх виконання.

Додатковим завданням ЄДСЦЗ у відбудовчий період є проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків ведення воєнних дій та надзвичайних ситуацій [1].

Плани проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій державного рівня у мирний час

Розробляються на випадок аварії на атомних електростанціях з викидом

радіоактивних речовин за межі санітарно-захисної зони таких об'єктів, катастрофічного затоплення місцевості внаслідок руйнування гідротехнічних споруд Дніпровського та Дністровського каскадів, великомасштабних руйнувань унаслідок землетрусу, ліквідації наслідків воєнних дій у відбудовний період, а також аварії на магістральних аміако-, нафто- та газопроводах [4, 5]. Включає організаційні і практичні заходи щодо порядку розгортання органів управління та сил єдиної державної системи цивільного захисту у разі проведення такої мобілізації, строки їх виконання, необхідні для цього людські, фінансові, матеріальні та інші ресурси, а також виконавців.

Розробляється ДСНС та затверджується КМУ.

В органах виконавчої влади (суб'єктах господарювання) заходи щодо проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій державного рівня у мирний час відображаються в їх мобілізаційних планах окремим додатком [4, 5].

План реагування на ядерні та радіаційні аварії

Розробляється в масштабі України Держатомрегулюванням разом з МВС, МОЗ, Міндовкіллям, Міненерго, ДСНС, експлуатуючими організаціями (операторами) ядерних установок, спеціалізованими підприємствами з поводження з радіоактивними відходами та затверджується КМУ.

Призначений для впорядкування та координації дій органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів управління та сил цивільного захисту, суб'єктів господарювання, спрямованих на ліквідацію наслідків та надання допомоги постраждалим, у разі загрози виникнення або виникнення ядерної чи радіаційної аварії [4, 5].

Спільним наказом Міністерства з надзвичайних ситуацій України та Державного комітету ядерного регулювання від 17.05.2004 № 87/211 «Про затвердження Плану реагування на радіаційні аварії» [7], яким затверджено План реагування на радіаційні аварії, визначено мету аварійного планування на випадок радіаційних аварій, відповідальних за розробку, затвердження,

здійснення заходів, відповідність планів категоріям радіаційної небезпеки та Типовому аварійному плану АЕС України, розподіл обов'язків щодо реагування на аварію та введення в дію відповідного плану та планів реагування місцевих та регіональних територіальних підсистем ЄДСЦЗ [8].

Відповідно до статті 130 глави 30 Кодексу цивільного захисту України [1] суб'єкт господарювання розробляє та затверджує План локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки (далі - ПЛАС). Даний нормативний акт поширюється на об'єкти підвищеної небезпеки 1 та 2 та 3 класу, на яких можливі аварії із залповими викидами вибухонебезпечних і токсичних продуктів, вибухи та пожежі в апаратах, виробничих приміщеннях і зовнішніх спорудах, які можуть викликати руйнування будинків, споруд, технологічного устаткування, ураження людей, негативного впливу на довкілля.

У загальному вигляді стратегічне планування включає аналіз поточного стану цивільного захисту (держави, регіону, району, об'єкта), для якого розробляється стратегічний план запобігання та завчасного реагування, формулювання стратегічних цілей та визначення завдань, розробку і реалізацію стратегії, відповідність результатів реалізації поставленим цілям і завданням.

Необхідною умовою успішної реалізації державної політики із забезпечення захисту населення і територій на державному, регіональному та місцевому рівні є комплексний аналіз тенденцій і характеру змін основних загроз техногенного, природного та воєнного характеру для своєчасного та обґрунтованого визначення заходів із попередження та подолання негативних наслідків у випадку їх реалізації. Об'єктивне та своєчасне визначення найбільш вагомих загроз і ризиків у цій сфері є важливою передумовою прийняття ефективних управлінських рішень в сфері цивільного захисту.

Таким чином, стратегічне планування тісно пов'язане з процесом розробки стратегії на базі попереднього стратегічного аналізу, а саме: аналізу стану зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта дослідження.

Для проведення стратегічного аналізу в якості основного інструменту пропонується SWOT-аналіз [9, 10], в якому основні чинники та явища розглядаються в розподілі: сильних та слабких сторін (факторів) стану внутрішнього середовища, тобто ті, на які сам об'єкт здатний вплинути, можливостей та загроз відповідно зовнішнього середовища, факторів, які впливають на об'єкт ззовні, але не контролюється ним.

SWOT-аналіз, як метод, є одним з найбільш дієвих механізмів планування, і оскільки в загальному вигляді не містить економічних категорій, його можна застосовувати до будь-яких організацій, окремих людей та країн для побудови стратегій в найрізноманітніших областях діяльності, зокрема, для аналізу стану техногенної, природної та екологічної безпеки та планів основних заходів цивільного захисту, реагування на НС техногенного та природного характеру, евакуації населення у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру.

SWOT-аналіз виявлення факторів категорій досліджуваного об'єкта (стану цивільного захисту держави, регіону, об'єкта) можливо представити у вигляді таблиці (табл. 1).

Таблиця 1. Виявлення факторів категорій досліджуваного об'єкта

Об'єкт дослідження (середовище)	Категорії	
Внутрішнє	Strengths (сильні сторони (переваги))	Weaknesses (слабкі сторони стану цивільного захисту регіону, об'єкта)
Зовнішнє	Opportunities (можливості застосування правових, економічних, превентивних та ін. заходів щодо усунення загроз)	Threats (можливі зовнішні загрози регіону)

В процесі проведення SWOT-аналізу виділяють 3 основних етапи:

1. виявлення переліку факторів, що характеризують внутрішнє і зовнішнє середовище об'єкта аналізу;
2. оцінка і ранжування виявлених факторів;

3. формулювання стратегій захисту об'єкта на основі перетину пар факторів SWOT.

Результати SWOT-аналізу дозволяють визначити переваги сильних сторін, розглянути основні можливості щодо виявлення позитивних тенденцій в плані поліпшення стану цивільного захисту та усунення можливих загроз, впровадження систем заходів превентивного характеру щодо захисту населення і територій від НС. У розгляді слабких сторін окреслюються основні негативні моменти і тенденції, внутрішні загрози, шляхи вдосконалення і поліпшення ситуації. Відповідно в аналізі загроз визначаються зовнішні загрози техногенного, природного, воєнного та соціально-політичного характеру.

Співставлення розглянутих категорій дозволяє виявити найбільші небезпечні та загрозливі сценарії розвитку подій, особливо коли негативні фактори накладаються на слабкі сторони (ефект синергізму), формувати стратегічний баланс у розгляді факторів категорій можливостей і загроз. В процесі поєднання можливостей та сильних сторін визначаються шляхи розвитку та планування позитивних та успішних сценаріїв.

Процедура співвідношення факторів зовнішнього та внутрішнього середовища здійснюється за допомогою матриці зважування прийнятності рішень, у полях якої як результат характерного поєднання категорій факторів зовнішнього та внутрішнього середовища формуються відповідні стратегії розвитку, запобігання та подолання загроз, виявлення та відвернення кризових ситуацій (табл. 2).

Таблиця 2. Матриця зважування прийнятності рішень

Внутрішнє середовище	Можливості	Загрози
Сильні сторони	Стратегія підтримки та розвитку сильних сторін	Стратегія усунення та пом'якшення загроз
Слабкі сторони	Стратегія подолання слабкості за рахунок можливостей	Стратегія подолання кризових моментів

На заключному етапі SWOT-аналізу формується перелік стратегій запобігання, захисту, реагування досліджуваного об'єкта на основі аналізу факторів. Кожна стратегія обґрунтовується взаємодією факторів внутрішнього і зовнішнього середовища [9, 10]:

- сполучення «сил» – «можливостей» (SO) складають групу стратегій Махі-Махі (застосування сильних сторін для реалізації можливостей);

- «слабкості» – «можливості» (WO), Mini-Махі (застосування можливостей для нівелювання слабких сторін);

- «сили» – «загрози» (ST), Махі-Mini (використання сильних сторін для зниження негативного впливу загроз);

- «слабкості» – «загрози» (WT), Mini-Mini (аналіз взаємодії слабких сторін та загроз; стратегії мінімізації втрат);

З метою визначення значення кожного фактора важливо проводити їх оцінку і ранжування.

Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямі.

1. У формуванні стратегічних планів заходів цивільного захисту важливими факторами є реальність в оцінці обстановки, конкретність у плануванні заходів, визначення оцінки факторів впливу та їх ранжування.

2. Стратегічне планування є процесом послідовного формування системи стратегій (цілей), що будуються на основі сценаріїв прогнозованих НС техногенного та природного характеру.

3. Застосування SWOT-аналізу у стратегічному плануванні заходів у сфері цивільного захисту дозволяє (може дозволяти) формувати стратегії запобігання, захисту та реагування на основі взаємодії категорій факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Література

1. Кодекс цивільного захисту: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.
Дата оновлення: 01.01.2024. available at:
<https://zakon/rada.gov.ua/laws/show/5403-VI> (дата звернення: 21.02.2024).
2. Основи управління в органах і підрозділах МНС України: навч. посібник. / О.В. Альбоцій та ін. Харків НУЦЗУ, 2009. 371 с.
3. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 12 місяців 2023 року. URL: <https://idundcz.dsns.gov.ua/statistika-pozhezh/analitichni-materiali>.
(дата звернення: 29.02.2023).
4. Про затвердження порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 09. 08. 2017 р. № 626 . *Урядовий кур'єр України*. 2017. №35.
5. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 14.02.2023 р. № 134. *Офіційний вісник України*. 2023. №23. С.96.
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів цивільного захисту підприємств, установ, організацій на особливий період на об'єктовому рівні: наказ Міністерства з надзвичайних ситуацій України від 16.07.2009 р. № 494.
URL:https://zakononline.com.ua/documents/show/41061___41061(дата звернення: 21.02.2024).
7. Про затвердження Плану реагування на радіаційні аварії: наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України та Державного комітету ядерного регулювання України від 17.05.2004 р. № 87/211 URL:
<https://ips.ligazakon.net/document/REG9319> (дата звернення 21.02.2024.).
8. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 р. № 11. *Офіційний вісник України*. 2024.№8. С. 341.
9. Weihrich H. The TOWS Matrix–A Tool for Situational Analysis. Range Planning, 1982. Vol.15, no 2: P. 54 – 66.

10. Щодо можливості застосування SWOT-аналізу в процесі планування заходів у сфері цивільного захисту / Гудович О.Д., Тищенко В.О., Пруський А.В.//Науковий збірник ІДУЦЗ. 2014. № 2. С. 19 – 25.

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “Code of civil defence of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>. (Accessed 21 February 2024).

2. Alboshij, O.V. Bolotskih, M.V. Kulyeshov, M.M. Kalashnikov, O.O. Popov V.M. and Shajhislamov, Z.R. (2009) *Osnovy upravlinna v orhanakh i pidrozdilach MNS Ukrainy* [Basics of management in bodies and divisions of the Ministry of Emergency situations of Ukraine], UTSZU, Hharkiv, Ukraine.

3. Institute of Public Administration and Research in Civil Protection (2024), “Analytical report on fires and their consequences in Ukraine for 12 months of 2023”, available at: <https://idundcz.dsns.gov.ua/statistika-pozhezh/analitichni-materiali> (Accessed 21 Feb 2024).

4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017). “On the approval of procedure for the development of activity plans of the unified state system of civil protection”, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/626-2017-n> # (Accessed 21 February 2024).

5. Ministry Of Emergency Situations of Ukraine (2023), "On making changes to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 9, 2017 No. 134", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/134-2023-%D0%BF#Text> (Accessed 21 February 2024).

6. Ministry of Emergency Situations of Ukraine (2009), “On the approval of Methodological recommendations for the development of civil protection plans of enterprises, institutions, organizations for a special period at the object level”, available at: https://zakononline.com.ua/documents/show/41061___41061 (Accessed 21 February 2024).

7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2004)“On the approval of the Radiation Accident Response Plan: order of the Ministry of Emergency Situations of Ukraine and the State Nuclear Regulatory Committee of Ukraine”, available at: <https://ips.ligazakon.net/doc19> .(Accessed 21 February 2024)

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), “Regulations on the unified state system of civil protection: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 9, 2014 No. 11”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text> (Accessed 21 February 2024).

9. Weihrich, H. (1982), “The TOWS Matrix–A Tool for Situational Analysis”, *Range Planning*, vol.15, no 2, pp. 54 – 66.

10. Gudovich, O.D. Tishenko, V.O. and Pruskij A.V. (2014), “Regarding the possibility of applying SWOT analysis in the process of planning measures in the field of civil defense”, *Scientific collection of IDUCZ*, vol. 3, pp.19 – 25.

Стаття надійшла до редакції 04.03.2024 р.